

Asia: VN/8868/2019

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?**

kyllä pääosin

- 2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?**

ei pääosin [Alueella on olemassa sairaankuljetusyrittäjyyttä. Näiden panos tulisi täysimääräisesti hyödyntää, kun pelastustointa järjestetään.]

- 3. Mahdollistaako esitetty erilliskäymälämalli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

kyllä pääosin

- 4. Mahdollistaako erilliskäymälämalli yhteisten sovitettujen asiakaskohtaisten perustason sote-palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

ei kanta

- 5. Mahdollistaako erilliskäymälämalli erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?**

ei kanta

- 6. Mahdollistaako erilliskäymälämalli perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveystieteiden toiminnallisen integraation alueella?**

ei kanta

- 7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa**

vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen näkökulmasta sekä hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

ei kantaa

8. Turvaako erilliskeskitys sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

kyllä pääosin

9. Turvaako erilliskeskitys asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

kyllä pääosin

10. Toteutuuko demokratia erilliskeskityksessä perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

-

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitettyssä mallissa paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

ei kantaa

12. Mahdollistaako erilliskeskitys kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

kyllä pääosin

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

-

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erilliskeskityksellä olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

Uudellamaalla palvelut järjestäisi neljä alueelle muodostuvaa sote-maakuntaa sekä Helsinki, jolle tulee kaupunkina myös maakunnan tehtäviä. On mahdollista, että erilliskeskitys lisää painetta jättää kunnille jonkinasteinen tuotanto-oikeus sote-palveluihin. Suhtaudumme kriittisesti kuntien tuotanto-oikeuteen, sillä se synnyttäisi julkiselle sektorille päällekkäisiä ja keskenään kilpailevia tehtäviä. Tällöin asiakkaiden tarve unohtuu helposti.

Uudenmaan erilliskeskitys sinänsä on hyväksyttävissä, jos se edistää koko Suomen kattavan, ja toimiviin palveluntarjoajamarkkinoihin ja monituottajamalliin perustuvan sote-uudistuksen etenemistä. Kuntien toimintakyky sekä hoito- ja hoivapalveluiden saatavuus turvataan vain ottamalla kaikkien sote-alan ammattilaisten osaaminen uudistuksessa käyttöön.

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

-

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

Uudenmaan alueella asuu yli 1,5 miljoonaa ihmistä. Alueen erillisratkaisu voi olla perusteltu, vaikka se poikkeaisi sote-uudistuksen peruslinjauksesta, eli 18 maakunnasta, ja viisi sote-yhteistyöaluetta jatkamisesta.

HUS säilyisi yhtenä kaikki alueet kattavana tuottajana. Tälle on ihmismäärästä johtuvia perusteita, mutta toisaalta ehdotus ei selkeytä nykyisen sairaanhoitopiirin tehtävien organisointia tai edistä integraatiota.

Uudenmaan erillisratkaisu voidaan hyväksyä, jos siten saadaan koko sote-uudistus toteutumaan ja Uudenmaan väkirikkaalla alueella luodaan selkeät mekanismit monituottajamallin syntymiseen.

Uudenmaan itsehallintoalueilla tulee viivytyksettä ottaa käyttöön palvelusetelit sekä henkilökohtainen budjetti mahdollisimman kattavina ja monipuolisina, sillä saatavuus toteutuu vain palvelusetelien käyttöä lisäämällä. Uudellamaalla tulee myös jatkaa kuntien aiemmin käynnistämää palveluseteliyhteistyötä tavoitteena palvelusetelien ja henkilökohtaisen budjetin mahdollisimman yhtenevät käytännön toteutukset koko Uudenmaan alueella.

Koko uudistukselle on olennaisen tärkeää myös tulevan rahoituksen ratkaiseminen. Siinä tulee varmistaa Uudenmaan kasvun ja elinvoimaisuuden edellytykset.

Mahdollinen maakuntaveron kiristäisi työn verotusta

Hallitusohjelman mukaan maakuntaveron käyttöönottoa selvitetään. Maakuntaveron voi lisätä julkisen- ja aluetalouden suhdanneherkkyyttä ja vaikeuttaa julkisen talouden kokonaisuuden hallintaa. Julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kurominen vaikeutuisi, koska merkittävää osaa menoista ei voisi koordinoita. Vain hyvin harvassa Euroopan maassa on alueellisella tasolla aito verotusoikeus, eli yleisestä eurooppalaisesta periaatteesta ei voida tässä yhteydessä puhua.

Jos rahoitus perustuisi kokonaan tai pääosin maakunnan verotusoikeuteen, tarvitaan monimutkainen tasausjärjestelmä. Tällöin ongelmat, jotka ovat olleet kuntien valtionosuusjärjestelmässä, siirtyisivät myös maakuntatasolle.

Maakuntaveron on syytä suhtautua torjuvasti. Se toisi uuden verotason (valtio, kunta ja maakunta). Kuntaveron ja maakuntaveron kohdistuvat täysimääräisesti työhön. Maakunnan verotusoikeuteen sisältyy riski talouskasvun ja työllisyyden kannalta haitallisesta ansiotuloverotuksen kiristymisestä.

Grekin Satu
Suomen Yrittäjät ry